

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 235.278 van 30 juni 2016
in de zaak A. 213.679/X-15.944.**

In zake : 1. de BVBA LUBERCO
 2. de BVBA RPR RETAIL
 3. Renatus TORDOOR (overleden)
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Jan Bouckaert en Pieter Vandenheede
 kantoor houdend te 1000 Brussel
 Loksumstraat 25
 bij wie woonplaats wordt gekozen
 en
 eveneens bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Gerald Kindermans
 kantoor houdend te 3870 Heers
 Steenweg 161

tegen :

1. de GEMEENTE HAM
2. het VLAAMSE GEWEST
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Francine Lemaire
 kantoor houdend te 1070 Brussel
 René Berrewaertsiaan 34
 bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomende partij :

de BVBA SMC
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Koen Geelen en Wouter Moonen
kantoor houdend te 3500 Hasselt
Gouverneur Roppesingel 131
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 15 september 2014, strekt tot de
nietigverklaring van “het stilzwijgend besluit zonder datum omtrent een [...] bij

de gemeente Ham [...] op 6 mei 2014 ontvangen socio-economische machtigingsaanvraag namens aanvrager Albert Heijn België nv [...] en [...] het besluit van het Interministerieel Comité voor de Distributie van 25 augustus 2014 houdende beroep tegen het vermelde stilzwijgend besluit”. Alsook wordt gevraagd om, “gebruik makend van artikel 35/1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State aan [de gemeente Ham] de opdracht te geven tot het betekenen van de weigeringsbeslissing dd. 16 juni aan de aanvrager”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De tweede verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord en een toelichtende memorie ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 25 november 2014. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Eerste auditeur Tom De Waele heeft een verslag opgesteld.

De tweede verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verzoekende partijen hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 29 januari 2016, datum waarop de zaak voor onbepaalde tijd wordt uitgesteld.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 20 mei 2016.

Staatsraad Stephan De Taeye heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Stefanie François, die *loco* advocaten Jan Bouckaert, Pieter Vandenheede en Gerald Kindermans verschijnt voor de verzoekende partij, advocaat Francine Lemaire, die verschijnt voor de tweede verwerende partij, en advocaten Wouter Moonen en Thomas Christiaens, die verschijnen voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Tom De Waele heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1 De supermarktketen “Albert Heijn” wenst te Ham een nieuwe vestiging te openen, in de gebouwen van de meubelwinkel “Sels” aan de Heidestraat 55.

3.2 Een eerste aanvraag voor een socio-economische vergunning voor het project wordt op 29 juli 2013 door het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ham en op 20 september 2013 in beroep door het interministerieel comité voor de distributie (hierna: het ICD) geweigerd.

3.3 Op 30 april 2014 dient de tussenkomende partij bij het gemeentebestuur van Ham een nieuw aanvraag in. De netto-verkoopsoppervlakte wordt daarbij teruggebracht tot 990,29 m², waardoor geen advies van het nationaal sociaal-economisch comité voor de distributie (hierna: het NSECD) nodig is.

3.4 Op 16 juni 2014 neemt het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ham een beslissing tot weigering van de gevraagde socio-economische machtiging. Deze beslissing overweegt onder meer wat volgt:

“Standpunt van het College van Burgemeester en Schepenen.

1) Bescherming van de consument: De SES wijst op :

- de dynamische demografische evolutie;
- de kleinere bevolkingsdichtheid;
- het gemiddeld inkomen per aangifte;
- de werkloosheidsgraad.

Hoe die parameters de inplanting van een supermarkt verantwoorden is niet duidelijk.

De SES beperkt de attractiezone tot 3 km: Kwaadmechelen en Oostham exclusief de wijken Genendijk en Genebos en de periferie van Ham.

Die beperking houdt meteen in dat het klantenpotentieel geen 10.473 maar slechts maximum 8.000 inwoners kan bedragen.

De assortimentssamenstelling is een typisch AH-concept (huismerken) en is niet gericht op ‘mandjesklanten’ vermits het een F1 supermarkt wordt. Er wordt een breed klantenprofiel beoogd.

In welke mate dit typische kenmerk attractief is, wordt niet verduidelijkt.

De SES verwijst naar het retailprofiel voor Ham.

Het kleinhandelsaanbod voor ‘convenience’ goederen in Ham is vrij klein (25% m² wvo).

De koopkrachtbinding voor ‘convenience’ goederen is laag (koopvlucht 43%).

De komst van AH zou daarom de marktsituatie niet ondersteboven gooien.

De vraag stelt zich echter of het toch beperkt marktgebied, in acht genomen het bestaande ruime aanbod aan voedingszaken (met oa. Eurospar, Carrefour, Aldi, Lidl, Tecno) en de beperkte koopkrachtbinding, de bijkomende vestiging van een F1 supermarkt kan dragen.

De SES toont niet aan dat de totale koopvlucht door AH zal worden gecompenseerd of de komst van AH tot een verschraving van het aanbod kan leiden.

Ham blijft omgeven door gemeenten die traditioneel een sterk commercieel centrum hebben en daarom al een grotere aantrekkingskracht hebben.

De SES geeft geen indicaties over het marktaandeel van het nieuw AH filiaal.

De SES stelt dat AH zich met zijn aanbod profileert tov. Delhaize en Colruyt.

Het koopkrachtverlies in ‘convenience’ goederen zou te wijten zijn aan het niet aanwezig zijn van een F1 supermarkt in Ham.

De vraag blijft gesteld of dit volledig verlies aan koopkracht in ‘convenience’ goederen door AH zal worden opgeslorpt.

Ook in het onderzoek naar de evenredigheid van vraag en aanbod voor supermarkten in Ham brengt de SES geen duidelijkheid.

Het marktpotentieel voor Ham bedraagt circa 26.000.000 euro.

Het F1 potentieel zou 13.000.000 euro bedragen, waarvan AH 6.000.000 euro zou innemen.

Dit strookt niet met de ons bekende gegevens waaruit blijkt dat de reeds bestaande retailers een jaaromzet van 20.000.000 euro genereren en de middenstanders 5.000.000 euro.

Hoe dan ook het College stelt vast dat de aanvrager er zich toe verbindt de wetgeving inzake de consumentenbescherming na te leven.

Voorts wordt er niet op basis van economische motieven geapprecieerd.

2-3) De ruimtelijke ligging van de handelsvestiging en de bescherming van het stedelijk milieu.

A) De inpassing van de handelsvestiging in de plaatselijke ontwikkelingsprojecten of binnen het kader van het stedenpatroon. Het effect van de inplanting van de handelsvestiging op de dorpskern in het kader van de planologische vereisten.

Ham is een landelijke gemeente.

Het behoort tot de constant aangehouden beleidsvisie het landelijk karakter binnen de deeldorpen Kwaadmechelen en Oostham te behouden.

Dit betekent o.a. dat het bestuur er blijft naar streven om de N 141, waarlangs zich 3 schoolomgevingen situeren, niet te laten uitgroeien tot een onoversteekbare doorgangsweg die Ham doormidden snijdt.

Het economisch zwaartepunt van Ham is excentrisch gesitueerd: enerzijds het nieuw ENA gebied Zwartenhoek tussen de E 313 en het Albertkanaal, anderzijds het ENA gebied Genebos [...] aansluitend bij het bestaand industriegebied Ravenshout.

De vestiging AH kan niet gekwalificeerd worden als een kleinhandelszaak of buurtwinkel: het betreft hier een supermarkt F1.

In acht genomen de vergrijzing heeft Ham eerder nood aan buurtwinkels of buurtsupers.

Vanwege de verspreide ligging van de handelsvoorzieningen is het echte centrum van Ham niet als zodanig herkenbaar.

Dit geldt evenzeer op het niveau van de deelgemeenten Kwaadmechelen (het hoofddorp), Oostham en Genendijk.

Het is steeds de bedoeling geweest van het gemeentebestuur te komen tot een stedenbouwkundige visie voor de versterking van de dorpskernen.

De lopende ontwikkeling van het RUP 'Achter de Kerk' in het kader van de realisering van een kernversterkend woonuitbreidingsgebied, het opstellen van het RUP 'Wooninbreiding' om de in de centra gelegen moeilijk te ontsluiten bouwgronden te realiseren, zijn instrumenten die moeten leiden tot de versterking van de dorpskernen.

Het bestuur wil de mogelijkheid onderzoeken om de commerciële voorzieningen in deze dorpskernen te situeren met één perifeer retailpark ter hoogte van afrit 25 en de site van het tuin- en interieurcentrum 't Serreke'.

De structuurplannen streven naar een verweving van kleinhandelszaken met de nederzettingsstructuur. Als supermarkt F1 is AH niet de lokale winkel met groter vloeroppervlak, zoals bedoeld in het RSP Ham

Het RSV dringt o.a. aan op het beter structureren van de dorpskernen.

Het PRS Limburg dringt aan op een goede planning van de kleinhandelsactiviteiten met accent op verweving en bundeling met ander[e] activiteiten.

Het project AH past niet in deze ruimtelijke betrachtingen: het betreft hier de inplanting van een supermarkt F1 met een specifieke motoriek, grondig verschillend van een kleinhandelszaak, gelegen tussen de dorpskernen van Kwaadmechelen en Oostham.

B) De bereikbaarheid van de nieuwe vestiging via het openbaar vervoer en via de individuele transportmiddelen. Het effect van de inplanting betreffende duurzame mobiliteit, meer bepaald het gebruik van de ruimte en de verkeersveiligheid.

In tegenstelling tot de detailhandelaar richt een supermarkt zich noodzakelijkerwijs tot een groter marktgebied dan de onmiddellijke omgeving.

Vermits het hier om een supermarkt F1 gaat waar klanten wekelijks een zeker volume aankopen (geen mandjesklanten), wordt aangenomen dat zij met hun eigen wagen zullen komen winkelen.

Er wordt daarom een parking voor 82 voertuigen voorzien.

Dit betekent dat er per dag 6.200.000 (omzet): 25 (aankoopkorf) : 365 (dagen) = 680 klanten over de vloer komen.

680 klanten betekent dagelijks 1.380 bijkomende voertuigbewegingen over de N 141 of 450.000 per jaar.

Daarbij komen de toeleveringen per vrachtwagen (4 per dag).

Momenteel worden er al dagelijks 15.020 voertuigbewegingen of 5.482.300 per jaar geteld.

Voor de N141 is het saturatiepunt bereikt

De vlotte bereikbaarheid van AH raakt geklemd in deze grote verkeersstroom.

De herinrichting van de N141 is een ingrijpende gebeurtenis die gedurende 4 jaar ernstige beperkingen zal meebrengen voor het verkeer op de N 141.

De bereikbaarheid van AH zal in functie van de geplande werkzaamheden op de N141 danig in het gedrang komen.

De heraanleg van de N141 voorziet ter hoogte van de vestiging AH een snelheidsregime van 70 km/uur als gesitueerd buiten de bebouwde kom, daar waar elders op de N141 de maximum snelheid beperkt wordt tot 50 en 30 km/uur.

De bereikbaarheid met het openbaar vervoer is geen ondersteunend criterium gelet op het zwakke aanbod van openbaar vervoer.

4) Het respect voor de sociale wetgeving en het arbeidsrecht.

AH zal 8 voltijdse werknemers, 16 deeltijdse werknemers en 9 jobstudenten kunnen aanwerven. Het is nog geen uitgemaakte zaak of de vestiging in franchising dan wel geïntegreerd zal worden uitgebaut.

De aanvrager verbindt er zich toe een professioneel en wettelijk HR - beleid te voeren volgens de van toepassing zijnde PC 201 of 202.

Overwegende dat daarom de aanvraag tot het bekomen van een socio-economische vergunning ongunstig wordt beoordeeld, aangezien:

- de socio-economische studie niet overtuigt;
- de socio-economische studie bevat een aantal onverklaarbare anomalieën;
- de socio-economische studie laat essentiële indicaties buiten beschouwing;

op basis van de marktstudie ter rechtvaardiging van de aanvraag tot socio-economische vergunning van 30 april 2014”.

3.5. Met een besluit van 14 juli 2014 bevestigt het college van burgemeester en schepenen dat de voormelde weigeringsbeslissing buiten de termijn bepaald in artikel 8, § 1, van de wet van 13 augustus 2004 ‘betreffende de

vergunning van handelsvestigingen' (hierna: de handelsvestigingenwet) aan de aanvrager werd betekend, wat overeenkomstig § 3 van datzelfde artikel impliceert dat “de beslissing geacht [wordt] gunstig te zijn”.

Deze stilzwijgende vergunning maakt de eerste bestreden beslissing uit.

3.6. Op 29 juli 2014 dienen een aantal leden van het NSECD tegen de voormelde stilzwijgende vergunning beroep in bij het ICD.

3.7. Met een besluit van 25 augustus 2014 verklaart het ICD het ingestelde beroep onontvankelijk, omdat het laattijdig werd ingediend en omdat het niet op geldige wijze werd ingediend en ondertekend door zeven leden van het NSECD, zoals voorgeschreven door artikel 11, § 2, van de handelsvestigingenwet.

Dit is het tweede bestreden besluit

IV. De rechtspleging

4.1. Het geding in hoofde van de derde verzoeker werd na zijn overlijden niet hervat. De zaak wordt wat deze verzoeker betreft van de rol afgevoerd.

4.2. Onder “de verzoekende partijen” worden hierna enkel de eerste en de tweede verzoekende partij begrepen.

V. Rechtsmacht van de Raad van State ten aanzien van de eerste bestreden beslissing

Standpunt van de partijen

5.1.1. De verzoekende partijen stellen in hun verzoekschrift dat de Raad van State bevoegd is ten aanzien van de eerste bestreden beslissing. Zij verwijzen naar de rechtspraak van de Raad van State inzake de aanvechtbaarheid van stilzwijgende milieuvergunningen en “impliciete beslissingen” van het Brusselse Instituut voor Milieubeheer, alsook naar rechtspraak van de Raad voor Vergunningsbetwistingen inzake de aanvechtbaarheid van “stilzwijgend geweigerde stedenbouwkundige vergunningen”. Ook wijzen zij erop dat het Grondwettelijk Hof in zijn arrest nr. 78/2001 van 7 juni 2001 heeft geoordeeld dat de stilzwijgende vergunning onderworpen is aan de controle van de Raad van State, en dat ook *in casu* een stilzwijgende vergunningsbeslissing voorligt, nu het te dezen toepasselijke artikel 8, § 3, van de handelsvestigingenwet spreekt over een “beslissing” die “geacht wordt gunstig te zijn”.

5.1.2. “Ondergeschikt”, indien de Raad van State “zijn eerdere rechtspraak [...] ten aanzien van de thans bestreden stilzwijgende vergunning niet langer zou volgen”, verzoeken zij de volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen:

“1. Schendt artikel 8, § 3 van de wet van 13 augustus 2004 houdende de vergunning van handelsvestigingen, zoals gewijzigd bij artikel 22 van de wet van 29 maart 2012 houdende diverse bepalingen (I), de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 23, derde lid, 4°, van de Grondwet, doordat het een stelsel van stilzwijgende vergunningen of toelatingen in geval van niet tijdige betekening instelt,

a. waarvan de aard elk beroep tot nietigverklaring en, in voorkomend geval, tot schorsing, voor de afdeling administratie van de Raad van State zou uitsluiten; en/of

b. waarbij het toezicht door de Raad van State een onderscheid maakt tussen een verzoek tot nietigverklaring en/of schorsing tegen een uitdrukkelijke goedkeuringsbeslissing, enerzijds, en een verzoek tot nietigverklaring en/of schorsing tegen een stilzwijgende goedkeuringsbeslissing, anderzijds, zonder dat hiervoor een redelijke verantwoording bestaat ?

2. Bestaat de schending onder *sub* 1 op zijn minst niet wanneer die stilzwijgende vergunning of toelating voortvloeit uit het ontbreken van de betekening terwijl nochtans een tijdig genomen uitdrukkelijke beslissing van het college van burgemeester en schepenen voorligt waaruit de weigering van de vergunning handelsvestiging blijkt ?”

5.2. De tussenkomenende partij doet in haar memorie tot tussenkomst, wat de eerste bestreden beslissing betreft, gelden dat de Raad van State “geen rechtsmacht” heeft om een “bij wijze van automatisme verworven” socio-economische vergunning te vernietigen. Zij stelt dat artikel 8, § 3, van de handelsvestigingswet en de memorie van toelichting daarbij “daaromtrent duidelijk” zijn. Er kan enkel nog controle zijn “of de stilzwijgende vergunning conform de wettelijke bepaling is ontstaan”. Nu dit laatste het geval is, wat te dezen niet wordt betwist, maakt de eerste bestreden beslissing “een louter declaratieve beslissing” uit, die “louter het bestaan van een subjectief recht vaststelt”. Zij stelt dat ook artikel 13, vierde lid, van Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 ‘betreffende diensten op de interne markt’ (hierna: de dienstenrichtlijn) inhoudt dat in de gegeven omstandigheden de vergunning geacht moet worden te zijn verleend, en dat deze bepaling op dit punt een “versterkende werking” heeft. Ook in het kader van dit artikel “blijft de rechtscontrole die nog mogelijk is[,] beperkt tot de loutere controle of de stilzwijgende vergunning op correcte wijze tot stand is gekomen”. De dienstenrichtlijn laat niet toe “dat derde partijen alsnog een inspraakmogelijkheid genieten over de vergunningsaanvraag nadat de vergunning stilzwijgend is ontstaan”. Zij betoogt tenslotte dat de kwestie van het al dan niet bevoegd zijn van de Raad van State niet het voorwerp kan zijn van een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof, maar een attributieconflict betreft waarvoor het Hof van Cassatie bevoegd is.

5.3. De verzoekende partijen stellen in hun memorie van wederantwoord dat de tussenkomenende partij volkomen voorbijgaat aan de in hun verzoekschrift aangehaalde rechtspraak inzake de aanvechtbaarheid van impliciete vergunningsbeslissingen. Zij wijzen erop dat volgens rechtspraak van de Nederlandse Raad van State de dienstenrichtlijn niet van toepassing is op detailhandel in supermarkten. Verder stellen zij dat de tussenkomenende partij niet

beweert dat artikel 13, vierde lid, van de dienstenrichtlijn niet correct zou zijn omgezet in de nationale rechtsorde, dat de bepalingen van Europese richtlijnen nooit “horizontale rechtstreekse werking” hebben, en dat de door hen gesuggereerde prejudiciële vraag geen betrekking heeft op een attributieconflict.

5.4.1. De tussenkomende partij stelt in haar laatste memorie dat de dienstenrichtlijn wel degelijk toepassing vindt op detailhandel in supermarkten. Zij betoogt dat de andersgezinde rechtspraak van de Nederlandse Raad van State niet zonder meer mag worden gevolgd, de Belgische Raad van State niet bindt en niet correct is. Ter staving van dit laatste wijst zij op de dienstenrichtlijn zelf, alsook op de bepalingen van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: het VWEU), op verscheidene bronnen die een interpretatie geven aan deze bepalingen en op het voorontwerp van decreet betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid. Minstens weegt het aspect “dienstverlening” volgens haar *in casu* het meest door. In ondergeschikte orde suggereert zij het stellen van de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie:

“Moet het begrip ‘dienst’, zoals bedoeld in de artikelen 2(1) en 4 van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt, *juncto* artikel 57 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie, dusdanig worden geïnterpreteerd dat het eveneens terugslaat op het vestigen van een supermarkt voor kleinhandel, die onderworpen is aan het bekomen van een sociaal-economische vergunning in de zin van de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen, zodat de voormelde Richtlijn ook van toepassing is op het vestigen van een supermarkt voor kleinhandel ?”

5.4.2. De tussenkomende partij betoogt bijkomend dat niet valt in te zien hoe een beroep op de dienstenrichtlijn in verband met de rechtsmacht van de Raad van State, enig verband houdt met de vraag naar de horizontale werking van deze richtlijn. Zij stelt dat artikel 13, vierde lid, van de dienstenrichtlijn duidelijk en onvoorwaardelijk is, en dat zij zich er rechtstreeks op kan beroepen. Ook blijken volgens haar nergens de dwingende redenen van algemeen belang uit om af te wijken van voormelde bepaling.

5.4.3. Zij besluit dat het nationale wetgevend kader omtrent de handelsvestigingsvergunningen en de rechtsmacht van de Raad van State richtlijnconform moeten worden geïnterpreteerd. Indien vaststaat dat de dienstenrichtlijn niet correct is omgezet, beroept zij zich rechtstreeks op artikel 13, vierde lid, van de dienstenrichtlijn, op basis waarvan de rechtsmacht van de Raad van State is uitgesloten. Ondergeschikt wil zij de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie gesteld zien:

“Schendt artikel 8, § 3 van de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen artikel 13(4) van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt, indien het toelaat dat derden een beroep kunnen instellen tegen een stilzwijgend verleende handelsvestigingsvergunning en het voorwerp van dit beroep niet beperkt is tot het vaststellen van het overschrijden van de beslissingstermijn, maar ook gericht is op een beoordeling van de motieven van de vergunningsbeslissing en de inhoudelijke beoordelingscriteria van de vergunningsaanvraag, in de kennis dat een stilzwijgend verleende handelsvestigingsvergunning uit zijn aard geen inhoudelijke motieven kan bevatten ?”

5.5. De verzoekende partijen betogen in hun laatste memorie nog dat de rechtspraak van de Nederlandse Raad van State juist is, en dat detailhandel in supermarkten niet onder de dienstenrichtlijn valt. Noch de door de tussenkomende partij aangehaalde mededelingen en handboeken, noch het voorontwerp van decreet ‘betreffende het Integraal Handelsvestigingsbeleid’ zijn bindend en overtuigend. De tussenkomende partij toont niet aan dat de dienstenrichtlijn niet (afdoende) zou zijn omgezet in de Belgische rechtsorde. Aangezien er te dezen geen dienstenaspect voorligt, wordt ook niet ingezien hoe dit aspect zou kunnen doorwegen. De prejudiciële vraagstelling vanwege de tussenkomende partij dringt zich volgens verzoekers niet op en werd bovendien laattijdig geformuleerd. Artikel 13, vierde lid, van de dienstenrichtlijn blijkt geenszins dermate geformuleerd te zijn, dat er directe werking aan toe te schrijven is.

Beoordeling

6.1. Overeenkomstig artikel 8, § 3, van de handelsvestigingenwet, wordt bij ontstentenis van een tijdige betekening van een beslissing van het college van burgemeester en schepenen over een aanvraag tot het verkrijgen van een handelsvestigingsmachtiging “de beslissing geacht gunstig te zijn”.

De Raad van State is bevoegd om van het beroep tegen een dergelijke impliciete vergunningsbeslissing kennis te nemen. De onder randnummer 5.1.2 door de verzoekende partijen gesuggereerde prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof moet niet worden gesteld.

6.2. Artikel 13, derde en vierde lid, van de dienstenrichtlijn luidt :

“3. Vergunningsprocedures en -formaliteiten bieden de aanvragers de garantie dat hun aanvraag zo snel mogelijk en in elk geval binnen een redelijke, vooraf vastgestelde en bekend gemaakte termijn wordt behandeld. Deze termijn gaat pas in op het tijdstip waarop alle documenten zijn ingediend. Indien gerechtvaardigd door de complexiteit van het onderwerp mag de termijn éénmaal voor een beperkte duur door de bevoegde instantie worden verlengd. De verlenging en de duur ervan worden met redenen omkleed en worden vóór het verstrijken van de oorspronkelijke termijn ter kennis van de aanvrager gebracht.

4. Bij het uitblijven van een antwoord binnen de overeenkomstig lid 3 vastgestelde of verlengde termijn wordt de vergunning geacht te zijn verleend. Andere regelingen kunnen niettemin worden vastgesteld, wanneer dat gerechtvaardigd is om dwingende redenen van algemeen belang, met inbegrip van een rechtmatig belang van een derde partij.”

6.3. Noch artikel 13, vierde lid, eerste volzin, van de dienstenrichtlijn, aangenomen dat deze laatste te dezen toepassing vindt, noch artikel 8, § 3, van de handelsvestigingenwet, sluiten op enige wijze de toegang van derden tot de rechter tegen een stilzwijgend verleende vergunning uit, of blijken de bevoegdheid van de Raad van State om de interne en externe wettigheid van dergelijke vergunning te controleren, op enige wijze te beperken. Uit deze bepalingen volgt geenszins een “subjectief recht” op een vergunning in hoofde van de tussenkomende partij, bij ontstentenis van een tijdige betekening

van een beslissing van het college van burgemeester en schepenen over haar aanvraag.

6.4. Gelet op wat voorafgaat, dienen de door de tussenkomende partij gesuggereerde prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (randnummers 5.4.1 en 5.4.3), daargelaten de vraag naar de tijdigheid ervan, niet te worden gesteld.

6.5. De exceptie is ongegrond.

VI. Ontvankelijkheid van het beroep

A. Belang

Ten aanzien van de eerste bestreden beslissing

Standpunt van de partijen

7.1.1. De eerste verzoekende partij doet in het verzoekschrift, wat haar belang betreft, onder meer gelden dat zij in het centrum van Ham, op amper 1,1 km en één minuut rijden van de kwestieuze vestiging, een GB-Carrefour-supermarkt uitbaat. Zij stelt dat het door haar aangeboden assortiment met dat van de kwestieuze handelsvestiging overlapt.

7.1.2. De tweede verzoekende partij stelt in het verzoekschrift een Eurospar uit te baten, die op amper 400 m, in vogelvlucht 360 m, van de kwestieuze vestiging is gelegen. Ook zij stelt dat het door haar aangeboden assortiment met dat van de kwestieuze handelsvestiging overlapt.

7.1.3. Beide verzoekers wijzen er in verband met de aangevoerde “overlapping” van hun assortimenten op, dat uit het intekeningsplan blijkt dat de zones binnen de Albert Heijn ingedeeld worden als een supermarkt, met een entree, kassa’s, en onderverdelingen inzake “AGF (groenten en fruit),

vlees/vis/deli, brood, zuivel, diepvries en houdbaar”. Die “overlapping” zou ook blijken uit de verklaring van de aanvrager zelf, die in de marktstudie bij de aanvraag stelt: “Albert Heijn maakt zich sterk dat haar assortiment kan aanleunen bij supermarktketens als Delhaize en Carrefour”.

De beide verzoekers verwijzen voorts naar marktstudies, waaruit moet blijken dat de komst van de kwestieuze handelsvestiging voor hen een nadelige invloed heeft.

7.2.1. De tussenkommende partij betwist in haar memorie tot tussenkomst het belang van de verzoekers. Zij voert aan dat het openen van haar vestiging “niet afhankelijk kan worden gesteld van een vergunning”, gelet op de dienstenrichtlijn. Het blijkt volgens haar niet dat er dwingende redenen van algemeen belang bestaan die een vergunningstelsel verantwoorden én dat het doel van het stelsel niet door een minder beperkende maatregel kan worden bereikt, zoals vereist door artikel 9 van de dienstenrichtlijn. Zij wijst er in dit verband op dat er geen vergunningscriteria zijn voor ondernemingen met een netto winkelloppervlakte van minder dan 1.000 m² en dat de wettelijke criteria ter zake enkel relevant zijn voor het advies dat door het NSECD moet worden verleend.

Ondergeschikt suggereert de tussenkommende partij om de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen:

“Schendt de Belgische wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen het artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie in samenlezing met artikel 9 van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt, doordat deze wet geen vergunningsvoorwaarden vastlegt ter beoordeling van de aanvraag van een handelsvestiging met een netto winkelloppervlakte kleiner dan 1.000 m² en op die wijze niet doet blijken dat het vergunningstelsel bestaat omwille van een dwingende behoefte van algemeen belang?”

7.2.2. Zelfs in geval van een vernietigingsarrest, blijft de vergunning volgens de tussenkomenende partij verworven, nu er een “bindende rechtsplicht van het bestuur” bestaat “om de vergunningsaanvraag stilzwijgend [in] te [...] inwilligen”.

7.2.3. Ook wijst de tussenkomenende partij erop dat motieven van economische aard geen steun kunnen bieden voor een rechtsvordering tegen een handelsvestigingsvergunning. Artikel 14 van de dienstenrichtlijn laat immers niet toe dat aan de vrijheid van vestiging beperkingen worden gesteld op grond van economische criteria.

Indien de Raad van State “twijfels heeft” over de draagwijdte van artikel 14 van de dienstenrichtlijn, dringt zich volgens de tussenkomenende partij de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie op:

“Schendt artikel 19 van de gecoördineerde wetten van de Raad van State artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie in samenlezing met artikel 14 van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt in de lezing dat concurrente ondernemingen louter op grond van een gevreesd economisch nadeel een belang kunnen stellen om de vernietiging van de vergunning van een handelsvestiging in de zin de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen ? [sic]”

7.3. In hun memorie van wederantwoord stellen de verzoekende partijen dat de tussenkomenende partij kritiek levert op de wet en niet op hun belang, en dat laatstgenoemde partij niet kan beweren dat ze geen vergunning nodig heeft, nu ze er zelf één heeft aangevraagd. Zij betogen dat de dienstenrichtlijn niet van toepassing is op detailhandel in supermarkten, en dat zij de weigering van de vergunning nastreven, wat hen uiteraard “tot voordeel strekt”. Zij wijzen erop dat de Raad van State reeds eerder heeft aanvaard dat concurrentiebelangen bij het aanvechten van een handelsvestigingsvergunning kunnen worden ingeroepen, en dat de belangvereiste en de toetsingscriteria bij het behandelen van een vergunningsaanvraag door elkaar worden gehaald. Zij

besluiten dat de aangevoerde excepties zonder grond zijn, en dat er evenmin reden bestaat om het Europees Hof van Justitie te vatten met de door de tussenkomende partij voorgestelde prejudiciële vragen.

7.4. De tussenkomende partij doet in haar laatste memorie nog gelden dat de dienstenrichtlijn wel degelijk toepassing vindt en dat het vergunningsstelsel uit de handelsvestigingenwet in strijd is met de artikelen 9 en 10 ervan.

Wat deze laatste bepaling betreft, meent zij dat het feit alleen al dat het niet duidelijk is op basis van welke motieven het college van burgemeester en schepenen haar beoordeling moet steunen, een schending ervan inhoudt. Zij meent dat er allerminst sprake is van beoordelingscriteria die aan het college worden opgelegd die niet discriminatoir zijn, gerechtvaardigd zijn omwille van dwingende reden van algemeen belang, evenredig zijn met die reden van algemeen belang en duidelijk, ondubbelzinnig, objectief, vooraf openbaar kenbaar en transparant en toegankelijk zijn.

Zij wijst er nog op dat, nu er geen vergunningsstelsel mag bestaan, een beroep tegen de eerste bestreden beslissing geen zin heeft. Haar handelsactiviteit zal immers in ieder geval toelaatbaar zijn. Het feit dat zij een vergunning heeft aangevraagd, doet daaraan geen afbreuk, nu de strijdigheid van de handelsvestigingenwet met de dienstenrichtlijn niet door haar doen of laten wordt verschoond.

Ondergeschikt, indien de Raad van State van oordeel zou zijn dat hij de schending van de artikelen 9 en 10 van de dienstenrichtlijn niet zelf kan vaststellen, dient volgens de tussenkomende partij de volgende vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te worden gesteld:

“Schendt de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen de artikelen 9 en 10 van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt, *juncto* artikel 49 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie, doordat deze wet, enerzijds, niet

motiveert welke dwingende redenen van algemeen belang [d]e invoering van het vergunningsstelsel motiveren in het licht van de Dienstenrichtlijn en niet motiveert waarom een minder ingrijpende maatregel niet kon worden ingevoerd en, anderzijds, geen criteria vastlegt die de vergunningverlenende overheid moet hanteren bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag ?”

Beoordeling

8.1. In zoverre de ontvankelijkheidsexceptie van de tussenkomende partij betrekking heeft op de derde verzoeker, is deze onontvankelijk, gelet op het gestelde onder randnummer 4.1.

8.2. Hierna wordt in dit arrest uitgegaan van de hypothese dat de dienstenrichtlijn te dezen daadwerkelijk van toepassing is, evenwel zonder dat over de juistheid van dat uitgangspunt uitspraak wordt gedaan.

8.3. Volgens een vaste rechtspraak van de Raad van State vormt een potentiële nadelige invloed op de eigen markt- en concurrentiepositie een voldoende en geldig belang om een aan een concurrent verleende socio-economische vergunning in rechte te bestrijden.

8.4. Luidens artikel 14, 5), van de dienstenrichtlijn “[stellen] [d]e lidstaten [...] de toegang tot of de uitoefening van een dienstenactiviteit op hun grondgebied niet afhankelijk van de volgende eisen: [...] de toepassing per geval van economische criteria, waarbij de verlening van de vergunning afhankelijk wordt gesteld van het bewijs dat er een economische behoefte of marktvraag bestaat, van een beoordeling van de mogelijke of actuele economische gevolgen van de activiteit of van een beoordeling van de geschiktheid van de activiteit in relatie tot de door de bevoegde instantie vastgestelde doelen van economische planning; dit verbod heeft geen betrekking op planningseisen waarmee geen economische doelen worden nagestreefd, maar die voortkomen uit dwingende redenen van algemeen belang”.

8.5. Dat de Raad van State een concurrentieel nadeel als een afdoende belang bij het bestrijden van een handelsvestigingsvergunning aanneemt, is één zaak, dat de onder randnummer 8.4 vermelde bepaling van de dienstenrichtlijn economische criteria bij het beoordelen van een vergunningsaanvraag tot toegang tot of tot uitoefening van een dienstenactiviteit verbiedt, een andere, waarbij het laatste het eerste niet verhindert. De door de tussenkomende partij onder randnummer 7.2.3 gesuggereerde prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, die in wezen een kritiek inhoudt op de jurisprudentiële invulling van het bij de Raad van State vereiste belang, wordt niet gesteld.

8.6. De bestreden handelsvestigingsvergunning betreft een supermarkt van Albert Heijn. De eerste verzoekende partij en de tweede verzoekende partij baten evenzeer een supermarkt uit, respectievelijk een GB-Carrefour en een Eurospar. Voorts blijken de onderscheiden activiteiten van de tussenkomende partij, enerzijds, en van de verzoekende partijen, anderzijds, zich beide op het grondgebied van de gemeente Ham, op een relatief beperkte afstand – de eerste verzoekende partij op ongeveer 1100 m, de tweede verzoekende partij op ongeveer 400 m – van elkaar te situeren. De handelszaken van de tussenkomende en de verzoekende partijen bevinden zich derhalve in elkaars commerciële invloedssfeer.

8.7. De potentiële nadelige invloed van de bestreden beslissing op verzoekers' handelspositie, zoals die uit de gegevens van het dossier afdoende blijkt, maakt verzoekers' belang bij het beroep tegen de eerste bestreden beslissing voldoende aannemelijk.

8.8. Het standpunt van de tussenkomende partij, als zou haar vestiging “niet afhankelijk [kunnen] worden gesteld van een vergunning”, gelet op het niet voldaan zijn van de artikelen 9 en 10 van de dienstenrichtlijn, opnieuw aangenomen dat deze laatste *in casu* toepassing vindt, kan niet worden bijgetreden, gelet op wat volgt.

8.8.1. Luidens artikel 9, eerste lid, van de dienstenrichtlijn “[stellen] [d]e lidstaten [...] de toegang tot en de uitoefening van een dienstenactiviteit niet afhankelijk van een vergunningstelsel, tenzij aan de volgende voorwaarden is voldaan: a) het vergunningstelsel heeft geen discriminerende werking jegens de betrokken dienstverrichter; b) de behoefte aan een vergunningstelsel is gerechtvaardigd om een dwingende reden van algemeen belang; c) het nagestreefde doel kan niet door een minder beperkende maatregel worden bereikt, met name omdat een controle achteraf te laat zou komen om werkelijk doeltreffend te zijn”.

Luidens artikel 10, eerste lid, van de dienstenrichtlijn, “[...] zijn [v]ergunningstelsels [...] gebaseerd op criteria die beletten dat de bevoegde instanties hun beoordelingsbevoegdheid op willekeurige wijze uitoefenen”. Overeenkomstig het tweede lid van dit artikel zijn de voormelde criteria: a) niet-discriminatoire; b) gerechtvaardigd om een dwingende reden van algemeen belang; c) evenredig met die reden van algemeen belang; d) duidelijk en ondubbelzinnig; e) objectief; f) vooraf openbaar bekendgemaakt; g) transparant en toegankelijk.

Luidens artikel 7, § 2, eerste en tweede volzin, van de handelsvestigingswet moet bij het opstellen van het advies van het NSECD “de ruimtelijke ligging van de handelsvestiging, de bescherming van het stedelijk milieu en de bescherming van de consument, alsook het respect voor de sociale wetgeving en het arbeidsrecht in aanmerking worden genomen”. “De Koning kan deze criteria aanvullen of verduidelijken door een besluit, vastgesteld na overleg in de Ministerraad”.

Het koninklijk besluit van 22 februari 2005 ‘tot verduidelijking van de criteria waarmee rekening moet worden gehouden bij het onderzoek van ontwerpen van handelsvestiging en de samenstelling van het sociaal-economisch dossier’ (hierna: het koninklijk besluit van 22 februari 2005) verduidelijkt de voormelde criteria in zijn artikelen 2 tot en met 5 als volgt:

“Art. 2. Ter verduidelijking van het criterium met betrekking tot de ruimtelijke ligging zoals bepaald in artikel 7, § 2, eerste lid van de wet worden volgende elementen in overweging genomen [...] :

1° de inpassing van de handelsvestiging in de plaatselijke ontwikkelingsprojecten of binnen het kader van het stedenpatroon;

2° de bereikbaarheid van de nieuwe vestiging via het openbaar vervoer en via individuele transportmiddelen.

Art. 3. Ter verduidelijking van het criterium met betrekking tot de bescherming van het stedelijk milieu zoals bepaald in artikel 7, § 2, eerste lid van de wet worden volgende elementen in overweging genomen:

1° het effect van de inplanting inzake duurzame mobiliteit, meer bepaald het gebruik van de ruimte en de verkeersveiligheid;

2° Het effect van de inplanting van de handelsvestiging op de stadskern in het kader van de planologische vereisten.

Art. 4. Ter verduidelijking van het criterium met betrekking tot de consumentenbescherming zoals bepaald in artikel 7, § 2, eerste lid van de wet worden volgende elementen in overweging genomen:

1° de naleving van de vigerende wetgeving inzake consumentenbescherming.

Art. 5. Ter verduidelijking van het criterium met betrekking tot de sociale en arbeidswetgeving zoals bepaald in artikel 7, § 2, lid 1 van de wet worden volgende elementen in overweging genomen :

1° de naleving van de sociale wetgeving;

2° de naleving van de arbeidswetgeving.”

8.8.2. Het loutere betoog van de tussenkomen partij dat er geen dwingende redenen van algemeen belang bestaan die een vergunningsstelsel verantwoorden, zoals vereist door artikel 9, eerste lid, b), van de dienstenrichtlijn, wordt noch aangetoond, noch aannemelijk gemaakt. Deze partij gaat eraan voorbij dat in de voorbereidende werkzaamheden van de handelsvestigingenwet wordt bepaald dat “[d]e doelstelling van het ontwerp [...] niet [is] de basisprincipes [...] te wijzigen” van de wet van 29 juni 1975 ‘betreffende de handelsvestigingen’. Luidens de voorbereidende werken van deze laatste wet verantwoorden “[d]e omvang en de verscheidenheid” van onder meer de volgende “invloeden”, “de tussenkomst van de wetgever”: “de tewerkstelling van arbeiders en zelfstandigen” en “de ruimtelijke ordening en de hiërarchie der steden” (*Parl. St. Senaat*, 1974-1975, 584/1, 1). De voorbereidende werken van de huidige handelsvestigingenwet noemen verder onder meer “de leefbaarheid van de handelscentra in de steden [...] waarborgen”, “een beperking van een te grote mobiliteit” en het “waken over de ontwikkeling van de tewerkstelling” als doelstellingen” (*Parl. St. Kamer*, 2003-2004, Doc 51, 1035/001, 3).

8.8.3. De handelsvestigingenwet blijkt aldus afdoende redenen te reveleren die een vergunningsstelsel verantwoorden. Minstens toont de tussenkomende partij het tegendeel niet aan. Van dit tegendeel overtuigt ook haar betoog niet dat de handelsvestigingenwet geen vergunningsvoorwaarden vastlegt ter beoordeling van de aanvraag van een handelsvestiging met een netto winkelloppervlakte kleiner dan 1.000 m², en de wettelijke criteria enkel relevant zijn voor het advies van het NSECD. Blijkens de voorbereidende werkzaamheden zag de wetgever het immers als een evidentie dat het college de aanvraag aan de hand van de bedoelde criteria zou onderzoeken, waar, ook in verband met “de commerciële projecten waarvan de netto handelsoppervlakte tussen 400 m² en 1.000 m² is begrepen”, wordt gesteld dat “[d]e beslissing van het College [...] uiteraard [wordt] gemotiveerd ten aanzien van de voornoemde criteria” (*Parl. St. Kamer, 2003-2004, Doc 51, 1035/001, 5*). In verband met het sociaal-economisch dossier dat luidens artikel 5 van de handelsvestigingenwet bij de aanvraag moet worden gevoegd, wordt zonder meer gesteld dat dit de nodige elementen dient te bevatten opdat het NSECD een gemotiveerd advies zou kunnen uitbrengen “en opdat de gemeente een gemotiveerde beslissing zou kunnen nemen ten aanzien van de criteria, ingeschreven in de wet (artikel 7, § 2)” (*Parl. St. Kamer, 2003-2004, Doc 51, 1035/001, 10*). “Om te antwoorden op de bemerking van de Raad van State wat betreft de toepassing van de wet van 29 juli 1991 met betrekking tot de formele motiveringsplicht”, luidt het, in verband met de projecten met een netto handelsoppervlakte tussen 400 m² en 1.000 m², dat “de beslissing, zoals elke gemeentelijke beslissing [is] gemotiveerd” en dat “[d]eze motivatie moet gebeuren ten aanzien van de criteria van artikel 7, § 2” (*Parl. St. Kamer, 2003-2004, Doc 51, 1035/001, 12*).

Opgemerkt dient ook dat de tussenkomende partij in haar aanvraag van de bedoelde criteria is uitgegaan, en dat deze criteria door de eerste verwerende partij bij haar onderzoek werden betrokken, zoals blijkt uit haar beslissing van 16 juni 2014 (zie randnummer 3.4).

8.8.4. De tussenkomende partij blijkt in haar laatste memorie voor te houden dat de kwestieuze criteria, zoals omschreven in artikel 7, § 2, van de

handelsvestigingenwet en verduidelijkt in de artikelen 2 tot en met 5 van het koninklijk besluit van 22 februari 2005, discriminatoir, niet gerechtvaardigd, niet evenredig, niet duidelijk en ondubbelzinnig, niet objectief, niet kenbaar, transparant en toegankelijk, zijn, maar toont dit niet aan. Er dient in dit verband op gewezen dat artikel 6 van het koninklijk besluit van 22 februari 2005 uitdrukkelijk vermeldt dat het sociaal-economisch dossier, zoals dit aan het college van burgemeester en schepenen moet worden gericht, “wordt samengesteld op basis van de criteria zoals gestipuleerd in het artikel 7, § 2 van de wet”. Herhaald dient ook dat de aanvraag van de tussenkomende partij aan de hand van de kwestieuze criteria is opgesteld.

8.8.5. Evenmin wordt aangenomen dat het doel van het vergunningsstelsel, zoals vereist door artikel 9, eerste lid, c, van de dienstenrichtlijn, door een minder beperkende maatregel kan worden bereikt, mede in acht genomen de omstandigheid dat, blijkens de voorbereidende werken, de handelsvestigingenwet speciaal aan de belangen van de vergunningsaanvrager heeft willen tegemoetkomen bij het invoeren van dit stelsel. Gesteld wordt meer bepaald dat “[d]e algemene opzet van het wetsontwerp [...] een belangrijke verbetering [beoogt] door een eenvoudiger en meer doorzichtige procedure voor toekenning van de socio-economische vergunning en door de instelling van strikte termijnen die voordelig zijn voor de aanvrager. Er wordt eveneens voorzien in een unieke beroepsprocedure” (*Parl. St. Kamer*, 2003-2004, Doc 51, 1035/001, 3).

8.9. Gelet op het voorgaande, inbegrepen randnummer 6.3, kan het betoog van de tussenkomende partij dat zij een subjectief recht op een handelsvestigingsvergunning zou bezitten, niet worden bijgetreden. In zoverre de tussenkomende partij verzoekers’ belang op grond van deze premisse betwist, dient haar exceptie verworpen te worden.

8.10. Eveneens in het licht van het voorgaande, dient de door de tussenkomende partij in haar memorie tot tussenkomst gesuggereerde prejudiciële vraag (randnummer 7.2.1) en in haar laatste memorie gesuggereerde prejudiciële

vraag (randnummer 7.4), daargelaten nog de vraag naar de tijdigheid van deze laatste, niet te worden gesteld.

8.11. De excepties zijn ongegrond.

Ten aanzien van de tweede bestreden beslissing

Standpunt van de partijen

9.1. Wat de tweede bestreden beslissing betreft, stellen de verzoekende partijen in hun verzoekschrift dat deze “verbonden” is met de eerste bestreden beslissing en er een “vervolg” van is. In het geval van een vernietiging van de eerste bestreden beslissing, dient ook de tweede bestreden beslissing mee vernietigd te worden, nu deze laatste beslissing “in wezen geen wijziging aanbrengt aan het eerste bestreden besluit”.

9.2. De tweede verwerende partij werpt in haar memorie van antwoord op dat het beroep onontvankelijk is in zoverre het tegen de tweede bestreden beslissing is gericht. Zij stelt dat de verzoekende partijen in de administratieve beroepsprocedure geen partij waren en dat ook niet konden zijn, en dat zij zich derhalve enkel tegen de eerste bestreden beslissing kunnen richten. Zij wijst erop dat het ICD zich ook niet heeft uitgesproken over de grond van de zaak, maar het beroep enkel onontvankelijk heeft bevonden, zodat aan de belangen van de verzoekende partijen “geen nadeel” werd toegebracht. Ook wijst zij erop dat de verzoekende partijen geen middelen ontwikkelen tegen het tweede bestreden besluit.

9.3. De tussenkommende partij sluit zich in haar memorie tot tussenkomst bij de voormelde exceptie aan.

9.4. De verzoekende partijen herhalen in hun memorie van wederantwoord dat de tweede bestreden beslissing noodzakelijkerwijze met de eerste bestreden beslissing samenhangt, en dat de middelen geacht moeten

worden ook tegen het tweede bestreden besluit te zijn gericht, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld. Enkel via een vernietiging van de beide bestreden beslissingen, kan volgens de verzoekende partijen, onder meer ter bescherming van de rechtszekerheid, een gegrond verklaard beroep in het nodige rechtsherstel resulteren. Door het instellen van een administratief beroep zijn de eventuele eigen, dadelijk werkende gevolgen van de eerste bestreden beslissing afhankelijk geworden van een uitspraak van het ICD, vermits het ICD ingevolge een beroep desgevallend kan beslissen om de beslissing van het college van en schepenen te vernietigen of te herbevestigen. Dat het ICD finaal tot de onontvankelijkheid besloot, doet daaraan geen afbreuk.

Beoordeling

10.1. Luidens artikel 11, § 2, van de handelsvestigingenwet beschikken enkel de vergunningsaanvrager, het NSECD en minstens zeven van de achttien leden van het NSECD over de mogelijkheid om bij het ICD beroep in te stellen tegen een beslissing van het college van burgemeester en schepenen waarbij deze een vergunning verleent, zodat alleen zij over de vereiste hoedanigheid beschikken om de nietigverklaring te vorderen van een beslissing waarbij een zodanig beroep niet ontvankelijk wordt verklaard.

10.2. De excepties zijn gegrond.

11. Het beroep is niet ontvankelijk in zoverre dit tegen de tweede bestreden beslissing is gericht.

Onder “de bestreden beslissing” wordt hierna enkel “de eerste bestreden beslissing” begrepen.

B. Ontvankelijke middelen

De aangevoerde exceptie

12. De tussenkommende partij werpt in haar laatste memorie op dat het beroep onontvankelijk is wegens gebrek aan ontvankelijke middelen. De verzoekende partijen zouden het vereiste belang bij hun middelen ontberen, omdat zij het belang bij hun beroep louter steunen op concurrentiële nadelen, en geen van de middelen daarin kadert. “Aanvullend” wijst zij erop dat het in het licht van artikel 14 van de dienstenrichtlijn onmogelijk is voor de verzoekende partijen om middelen aan te voeren die op het vrijwaren van hun concurrentiële belangen zijn gericht.

Beoordeling

13. Daargelaten de vraag naar de tijdigheid van de voormelde excepties, zal hierna blijken dat minstens één ontvankelijk middel wordt aangevoerd. De exceptie is derhalve ongegrond.

VII. Onderzoek van het eerste middel

Standpunt van de partijen

14.1. De verzoekende partijen voeren in hun eerste middel de schending aan van “de artikelen 2 en 3 van de wet van [29] juli 1991 houdende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen [hierna: de formelemotiveringswet] [...]; van artikel 7, § 2 van de handelsvestigingenwet; van de artikelen 2 tot en met 5 van het koninklijk besluit van 22 februari 2005 tot verduidelijking van de criteria waarmee rekening moet worden gehouden bij het onderzoek van [ontwerpen] van handelsvestigingen en de samenstelling van het sociaal-economisch dossier [...]; evenals van het zorgvuldigheids- en redelijkheidsbeginsel en van het materiële motiveringsbeginsel als algemene beginselen van behoorlijk bestuur”.

Zij voeren aan dat de bestreden beslissing hun rechten als derden-belanghebbenden in het gedrang brengt. Zij wijzen erop dat het college van burgemeester en schepenen tijdig een weigeringsbeslissing over de aanvraag heeft genomen, maar dat deze niet binnen de wettelijke termijn aan de tussenkomende partij als aanvrager werd betekend. Uit die weigeringsbeslissing blijkt dat de “criteria [...] één voor één negatief [werden] beoordeeld”. In het dossier zijn “enkel maar motieven in voorgaande beslissingen in andersluidende zin” terug te vinden. Ook een eerdere aanvraag werd negatief beoordeeld. Al die elementen spreken een stilzwijgende gunstige beslissing tegen. De motieven zijn niet terug te vinden in de beslissing zelf, met alle rechtsonzekerheid voor de verzoekende partijen tot gevolg.

Ondergeschikt, indien de Raad van State van oordeel zou zijn dat de bestreden beslissing “niet voor toetsing in aanmerking komt, stellen de verzoekende partijen voor om de volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen:

“Schendt artikel 8, § 3, van de handelsvestigingenwet de artikelen 10, 11 en 13 van de Grondwet doordat die bepaling dezelfde sanctie verbindt aan de niet-tijdige betekening van een eerdere tijdige weigeringsbeslissing als aan de niet-tijdige betekening van een eerdere tijdige toekenningsbeslissing, hoewel daar niet de minste redelijke verantwoording voor bestaat ?”

14.2.1. De tussenkomende partij stelt in haar memorie tot tussenkomst dat de verzoekende partijen geen belang hebben bij het middel omdat de eerste verwerende partij, gelet op de termijnoverschrijding, een “gebonden bevoegdheid” heeft om gunstig over de aanvraag te beslissen, en omdat de verzoekende partijen de motieven kennen waarop de bestreden beslissing is gesteund, te weten de niet tijdige betekening van deze beslissing. De formele motieven van de bestreden beslissing kunnen alleen maar betrekking hebben op de toepassingsvoorwaarden van artikel 8, § 3, van de handelsvestigingenwet. De eerste verwerende partij heeft geen appreciatiemarge om in strijd met deze bepaling een andersluidende motivering te formuleren.

14.2.2. Het middel is volgens de tussenkomende partij ongegrond, nu de verzoekende partijen ten onrechte de motiveringsplicht aan de voorwaarden van artikel 7, § 2, van de handelsvestigingenwet koppelen. Deze voorwaarden zijn enkel van toepassing op het advies dat het NSECD, dat *in casu* niet moest gevraagd worden. Het middel gaat uit van “een juridisch fout uitgangspunt”.

14.2.3. Mocht de Raad van State de artikelen 3, 4, 5 en 6 van het koninklijk besluit van 22 februari 2005 als vergunningsvoorwaarden aanzien van de aanvraag, vraagt de tussenkomende partij de niet-toepasselijkheid van deze reglementaire “vergunningsvoorwaarden” op grond van artikel 159 van de Grondwet, samen gelezen met artikel 105 van de Grondwet.

Indien de Raad van oordeel is dat artikel 7, § 2, van de handelsvestigingenwet de grondslag biedt voor de omschrijving van enige vergunningsvoorwaarde in de artikelen 3, 4, 5 en 6 van het koninklijk besluit van 22 februari 2005, dringt zich volgens de tussenkomende partij de volgende prejudiciële vraag op aan het Grondwettelijk Hof:

“Schendt artikel 7 § 2 van de Handelsvestigingswet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenlezing met het rechtszekerheidsbeginsel en het legaliteitsbeginsel zoals onder meer vervat in artikel 105 van de Grondwet, in de lezing dat de criteria van het advies zoals bedoeld in artikel 7 § 1 gelijk van toepassing zijn op de aanvragen van handelsvestigingen met een nettohandelsoppervlakte groter én kleiner dan 1000m² terwijl dat de bepaling uitdrukkelijk stipuleert betrekking te hebben op het advies zoals bedoeld in artikel 7 §1 van toepassing zijnde op een handelsvestiging [met] een netto handelsoppervlakte die groter is dan 1000 m² zonder enige melding te maken van een handelsvestiging met een netto handelsoppervlakte die kleiner is dan 1000 m² ?”

14.2.4. Bijkomend stelt de tussenkomende partij dat de bestreden beslissing, bij gebrek aan een concrete beoordelingsbevoegdheid, moet begrepen worden “als aktenaam van de correcte indiening van het socio-economische dossier”. Een volwaardig vergunningsstelsel, dat de gemeente zou toelaten om op grond van de criteria van artikel 7, § 2, van de handelsvestigingenwet een handelsvestiging kleiner dan 1000 m² te evalueren, verdraagt zich niet met de dienstenrichtlijn, in het bijzonder de artikelen 9 en 10 ervan.

14.2.5. Wat artikel 9 van de dienstenrichtlijn betreft, stelt de tussenkomende partij dat de handelsvestigingenwet geen enkele indicatie aanreikt over de bijzondere reden van algemeen belang die met de wetgeving worden nagestreefd. De handelsvestigingenwet omschrijft immers niet op welke gronden de vergunning moet worden beoordeeld. Evenmin wordt aangegeven waarom dit vergunningsstelsel verenigbaar is met de vrijheid van vestiging. De wetgever dient concreet te maken waarom het – niet gespecificeerde – doel van dit stelsel niet met een minder beperkende maatregel kan worden bereikt. Daarom dringt zich volgens de tussenkomende partij de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie op:

“Schendt de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen artikel 9 van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt doordat de wet geen vergunningsvoorwaarden omschrijft ter beoordeling van de aanvraag van een handelsvestiging met een netto-winkeloppervlakte kleiner dan 1000m² en op die wijze niet doet blijken dat het vergunningstelsel bestaat omwille van een dwingende behoefte van algemeen belang?”

14.2.6. Het niet omschrijven van de vergunningscriteria in de handelsvestigingenwet acht de tussenkomende partij manifest in strijd met artikel 10 van de handelsvestigingenwet. Zij wijst er “voor alle duidelijkheid” op dat de inhoudelijke voorwaarden voor het aanvraagdossier niet kunnen gelijkgesteld worden aan vergunningscriteria indien dit niet uitdrukkelijk is bepaald. Artikel 6 van het koninklijk besluit van 22 februari 2005 “schept geen vergunningsvoorwaarden”.

Om deze reden dringt volgens de tussenkomende partij de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie zich op:

“Schendt de wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen artikel 49 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie in samenlezing met artikel 10 van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt doordat de wet geen vergunningsvoorwaarden omschrijft ter beoordeling van de aanvraag van een

handelsvestiging met een nettowinkeloppervlakte kleiner dan 1000m² en terwijl de Richtlijn vereist dat eventuele vergunningsvoorwaarden vooraf openbaar bekend zijn gemaakt, voldoende duidelijk en ondubbelzinning zijn en transparant en toegankelijk ?”

14.2.7. Ten slotte vindt de tussenkomende partij de door de verzoekende partijen gesuggereerde prejudiciële vraag niet noodzakelijk. Zij wijst erop dat uit artikel 13, vierde lid, van de dienstenrichtlijn “meteen [valt] af te leiden dat er wel degelijk een redelijke verantwoording bestaat om de stilzwijgende vergunning als rechtsfiguur te implementeren”.

14.3. In de memorie van wederantwoord laten de verzoekende partijen gelden dat de redenering van de tussenkomende partij haaks staat op de rechtspraak van de Raad van State inzake het aanvechten van impliciete beslissingen. Zij stellen dat zij inderdaad de motieven in het dossier lezen, maar dat deze wijzen in de richting van een vergunningsweigering. Zij menen dat de tussenkomende partij hun eigenlijk de toegang tot de rechter ontzegt en wijzen erop dat deze partij in haar aanvraagdossier zelf een toetsing van haar project aan de beoordelingscriteria van de wet heeft gedaan. Abstractie maken van deze criteria zou een miskennis vormen van de stukken van het administratief dossier. De verzoekende partijen herhalen dat de dienstenrichtlijn niet van toepassing is op detailhandel in supermarkten en dat de door de tussenkomende partij gesuggereerde prejudiciële vragen niet aan de orde zijn.

14.4.1. De tussenkomende partij stelt in haar laatste memorie nog een derde reden toe te voegen waarom het middel onontvankelijk is, te weten dat dit middel niet kadert binnen het concurrentiële belang van de verzoekende partijen bij het ingediende verzoekschrift. Zij acht deze exceptie van openbare orde en voor het eerst in haar laatste memorie inroepbaar.

Zij meent voorts inmiddels genoegzaam aangetoond te hebben dat artikel 7, § 2, van de handelsvestigingenwet criteria bevat die enkel relevant zijn indien de beslissings- en betekeningstermijn nog niet verstreken is, en die dan nog slechts gericht zijn op het advies van het NSECD, in geval van een netto-

handelsoppervlakte van meer dan 1000 m². Dit betekent volgens haar dat de materiële elementen uit het dossier *in casu* geen enkele relevantie hebben. Aangezien het wettigheidstoezicht van de Raad van State – zo dit al mogelijk zou zijn – slechts inhoudt dat hij kan oordelen of de aanvraag op grond van de wet geweigerd kan worden, is het wel degelijk van belang te weten welke criteria al dan niet relevant zijn en toegepast kunnen of moeten worden bij het beoordelen van haar aanvraag.

14.4.2. Ondergeschikt, indien de Raad van State niet van oordeel zou zijn dat het voldoende duidelijk is dat de handelsvestigingenwet een schending uitmaakt van de dienstenrichtlijn, moet volgens de tussenkomende partij de volgende prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie worden gesteld:

“Schendt artikel 8, § 3 van de Belgische wet van 13 augustus 2004 betreffende de vergunning van handelsvestigingen, *juncto* artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, artikel 13(4) van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt, indien het toelaat dat een derde een vernietigingsberoep tegen de impliciet verleende vergunning mag indienen, waarbij het aanvoeren van de schending van de formele motiveringsplicht, *cfr.* artikelen 2 en 3 van de Belgische wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen, ertoe mag leiden dat de Raad van State mag nagaan of de impliciete vergunningsbeslissing overeenstemt met de inhoudelijke aspecten van het aanvraagdossier, indien dit tot een vernietiging van de impliciete vergunningsbeslissing kan leiden, zodat de vergunningverlenende overheid over een nieuwe beslissings- en betekeningstermijn zou beschikken ?”

Beoordeling

15.1. Zoals hoger gezien (randnummer 8.8 en volgende), kan het standpunt van de tussenkomende partij dat haar handelsvestiging “niet afhankelijk [kan] worden gesteld van een vergunning”, wegens strijdigheid van het in de handelsvestigingenwet voorziene vergunningsstelsel met de artikelen 9 en 10 van de dienstenrichtlijn, niet worden bijgetreden. Om de onder randnummer 8.8 en volgende vermelde redenen, dienen de door de tussenkomende partij onder de randnummers 14.2.5 en 14.2.6 gesuggereerde

prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie niet te worden gesteld.

15.2. Zoals eveneens gezien (randnummer 6.1 en volgende), bezit de tussenkomende partij geen subjectief recht op een handelsvestigingsvergunning, en is de Raad van State bevoegd om van het beroep tegen de bestreden beslissing kennis te nemen, bevoegdheid die een toezicht op de externe en de interne wettigheid van deze beslissing inhoudt. Dit laatste impliceert tevens het toezicht op de naleving van het materiële motiveringsbeginsel, waarbij de Raad van State zal nagaan of de bestreden impliciete weigeringsbeslissing steun vindt in de stukken van het dossier.

Gelet op het voormelde, dient de onder randnummer 14.1 door de verzoekende partijen gesuggereerde prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof niet te worden gesteld. Daargelaten de vraag naar de tijdigheid ervan, dient evenmin de door de tussenkomende partij onder randnummer 14.4.2 vooropgestelde prejudiciële vraag aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, vraag die overigens uitgaat van een niet aangenomen schending van de formelemotiveringsplicht, niet te worden gesteld.

15.3. De omstandigheid dat de in artikel 7, § 2, van de handelsvestigingenwet vermelde criteria, zoals verduidelijkt in de artikelen 2 tot 5 van het koninklijk besluit van 22 februari 2005, niet als dusdanig tot het college van burgemeester en schepenen zijn gericht, belet niet dat het college zijn beslissing op de in deze bepaling vermelde criteria steunt, vermits de aanvraag van de tussenkomende partij uitdrukkelijk op deze criteria is gestoeld, en één en ander met de bedoeling van de wetgever blijkt te stroken (zie randnummer 8.8.3).

Waar een door het college van burgemeester en schepenen genomen beslissing aldus weliswaar niet rechtstreeks een inbreuk op artikel 7, § 2, van de handelsvestigingenwet, of de voormelde bepalingen van het koninklijk besluit van 22 februari 2005 kan plegen, is het niettemin niet uitgesloten dat het college de materiële motiveringsplicht schendt, wanneer het,

geroepen om zich over de op deze criteria gesteunde gegevens die door de aanvrager worden meegedeeld in zijn aanvraagdossier, uit te spreken, deze bij zijn beoordeling van de vergunbaarheid van de gevraagde vestiging betreft.

Gezien het voormelde, dient de prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof die de tussenkommende partij onder randnummer 14.2.3 opwerpt, niet te worden gesteld.

15.4. Zoals hoger is gebleken (randnummer 8.5 en volgende), maakt de potentiële nadelige invloed van de bestreden beslissing op verzoekers' handelspositie, hun belang bij huidig beroep aannemelijk. Dit belang sluit niet uit dat de verzoekende partijen zich op ontvankelijke wijze op een schending van het materiële motiveringsbeginsel kunnen beroepen.

15.5. De bestreden beslissing betreft een impliciete beslissing, die zelf geen enkel formeel motief bevat dat de inwilliging van de aanvraag zou kunnen schragen. Integendeel blijkt de impliciete beslissing enkel het gevolg van het verstrijken van de in artikel 8, § 3, van de handelsvestigingenwet bedoelde betekeningstermijn. Dat die impliciete beslissing daarvan het resultaat is, reveleert, anders dan de tussenkommende partij dit ziet, nog geen inhoudelijk, afdoend materieel, motief om de kwestieuze aanvraag in te willigen.

15.6. Het administratief dossier blijkt evenmin enig stuk of gegeven te bevatten dat het verlenen van de vergunning voor het project kan schragen, integendeel (zie randnummer 3.4).

15.7. Gelet op wat voorafgaat, moet een schending van het materiële motiveringsbeginsel door de bestreden beslissing worden aangenomen.

15.8. Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

VIII. Vraag tot toepassing van artikel 35/1 RvS-Wet

Standpunt van de partijen

16.1. In hun inleidend verzoekschrift wijzen de verzoekende partijen erop dat artikel 35/1 RvS-Wet de mogelijkheid biedt om in het vernietigingsarrest de maatregelen aan te geven die moeten worden genomen om de in het arrest vastgestelde onwettigheid te verhelpen.

Zij vragen de Raad om van die mogelijkheid gebruik te maken, en het bevel te geven “aan de verwerende partijen” om de door het gemeentebestuur van Ham op 16 juni 2014 genomen uitdrukkelijke weigeringsbeslissing over de aanvraag tijdig te betekenen aan de in artikel 8 van de handelsvestigingenwet bedoelde partijen.

16.2. De tussenkommende partij laat in haar memorie tot tussenkomst gelden dat de vraag van de verzoekende partijen er eigenlijk toe strekt “de rechtsfiguur van de stilzwijgende vergunning buiten toepassing te laten” en dat de Raad van State niet de bevoegdheid heeft “om een wetsbepaling te negeren of haar toepassing te beperken in strijd met haar bewoordingen”. Hoogstens zou volgens de tussenkommende partij de “beslissing” van de eerste verwerende partij van 14 juli 2014, waarin het bestaan van een impliciete vergunningsbeslissing wordt erkend, aan de verzoekende partijen kunnen betekend worden.

16.3. In hun memorie van wederantwoord blijven de verzoekende partijen bij hun vraag, en stellen zij nog dat het besluit van de verwerende partij van 14 juli 2014 een “louter declaratief” karakter heeft en ingevolge het vernietigen van de impliciete vergunningsbeslissing “elke betekenis verliest”.

16.4. De tweede verwerende partij doet in haar laatste memorie gelden dat de uitspraak niet tot uitvoerings- of interpretatieproblemen zal leiden en dat op de vraag van de verzoekende partijen niet moet worden ingegaan.

16.5. De verzoekende partijen dringen in hun laatste memorie aan op de door hen gevraagde maatregel en “verzetten zich ten stelligste” tegen de door tussenkomende partij voorgestelde maatregel. De “declaratieve beslissing” van 14 juli 2014 kan volgens hen niet worden betekend “vermits zij elke betekenis verliest ingevolge een vernietiging van de bestreden besluiten”.

16.6 In ondergeschikte orde stellen de verzoekende partijen zich enkel te kunnen vinden in het opleggen van een nieuwe beslissingstermijn, in zoverre deze maatregel tot gevolg heeft dat het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ham tijdig een nieuwe beslissing neemt én deze via betekening tijdig ter kennis brengt van de aanvrager en het NSECD.

Beoordeling

17.1. Artikel 35/1 RvS-Wet bepaalt:

“Op verzoek van één der partijen, ten laatste in de laatste memorie, verduidelijkt de afdeling bestuursrechtspraak in de motieven van haar arrest houdende nietigverklaring, de maatregelen die moeten worden genomen om de onwettigheid die heeft geleid tot deze nietigverklaring te verhelpen.”

17.2. De vernietiging brengt voor de eerste verwerende partij mee dat zij zich weer voor de aanvraag van de tussenkomende partij geplaatst ziet en opnieuw over de wettelijk voorziene termijn beschikt om haar beslissing over het administratief beroep aan de aanvrager en het NSECD te betekenen. Deze termijn gaat in met de betekening van het vernietigingsarrest aan de eerste verwerende partij.

17.3. Een nadere verduidelijking of maatregel is niet vereist. De vraag van de verzoekende partijen om de eerste verwerende partij te bevelen haar eerdere weigeringsbeslissing van 16 juni 2014 aan de tussenkomende partij thans tijdig te betekenen, laat zich niet verenigen met de herwonnen discretionaire beoordelingsbevoegdheid van de eerste verwerende partij en wordt niet ingewilligd.

IX. Kosten

18.1. In de concrete omstandigheden van de zaak past het het rolrecht van het beroep tot nietigverklaring ten laste van de eerste verwerende partij te leggen. Zij wordt ook veroordeeld tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro, ten behoeve van de eerste en de tweede verzoeker.

18.2. Terecht vraagt de tweede verwerende partij om de verzoekende partijen tot een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro lastens haar te veroordelen, nu zij “in het ongelijk worden gesteld wat betreft het beroep in zoverre gericht tegen de beslissing die door de tweede verwerende partij werd genomen”.

18.3. De tussenkommende partij dient de kosten van haar tussenkomst te dragen. Alleen al vanwege artikel 30/1, § 2, laatste alinea, RvS-Wet verkrijgt zij geen rechtsplegingsvergoeding. Het verzoek in haar verzoekschrift tot tussenkomst daartoe, blijkt zij in haar memorie tot tussenkomst en laatste memorie overigens niet meer te herhalen.

BESLISSING

- 1. De zaak wordt van de rol afgevoerd in hoofde van de derde verzoeker.**
- 2. De Raad van State vernietigt de stilzwijgende vergunningsbeslissing van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Ham over de op 30 april 2014 ingediende en op 6 mei 2014 ontvangen socio-economische machtigingsaanvraag namens de nv Albert Heijn België.**
- 3. De Raad van State verwerpt het beroep voor het overige.**
- 4. De kosten van het beroep in hoofde van de derde verzoeker, begroot op een rolrecht van 200 euro, komen te laste van zijn nalatenschap.**

5. De eerste verwerende partij wordt verwezen in het rolrecht van 400 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro, die verschuldigd is aan de eerste en de tweede verzoekende partij tezamen.

De eerste verzoekende partij, de tweede verzoekende partij en de nalatenschap van de derde verzoeker zijn, elk voor een derde, een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro verschuldigd aan de tweede verwerende partij.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op een rolrecht van 150 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van dertig juni 2016, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Johan Lust,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Stephan De Taeye,	staatsraad,
bijgestaan door	
Greta Scheveneels,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Greta Scheveneels

Johan Lust